

Jacek GAD*

 <https://orcid.org/0000-0001-5619-8405>

Agata WIECZOREK**

 <https://orcid.org/0000-0003-2721-3041>

PRZEGLĄD OBSZARÓW BADAWCZYCH PREZENTOWANYCH W STUDIACH PRAWNO-EKONOMICZNYCH W LATACH 1968–2019

Abstrakt

Przedmiot badań: W artykule dokonano analizy obszarów badań podejmowanych przez naukowców publikujących swoje artykuły w części ekonomicznej czasopisma *Studia Prawno-Ekonomiczne*. Analizie poddano wszystkie numery czasopisma, które funkcjonuje ponad 50 lat.

Cel badawczy: Celem głównym artykułu jest zidentyfikowanie obszarów badawczych prezentowanych w części ekonomicznej czasopisma *Studia Prawno-Ekonomiczne*. W artykule dokonano przyporządkowania zidentyfikowanych obszarów badawczych do trzech dyscyplin naukowych, tj. ekonomii, finansów oraz nauk o zarządzaniu. W artykule uwzględniono artykuły opublikowane w *Studiach Prawno-Ekonomicznych* w całym okresie funkcjonowania czasopisma, tj. w latach 1968–2019.

Metoda badawcza: Treści przedstawione w artykule sformułowano na podstawie studiów literaturowych oraz analizy 832 artykułów opublikowanych w *Studiach Prawno-Ekonomicznych*. Szeroka formuła czasopisma oraz dostęp do tak dużej bazy artykułów pozwoliły na prześledzenie, jak na przestrzeni ostatnich 50 lat zmieniała się „polska myśl ekonomiczna”.

Wyniki: Wyniki badań wskazują, że naukowcy najczęściej publikowali w *Studiach Prawno-Ekonomicznych* artykuły dotyczące ekonomii. Począwszy od lat dziewięćdziesiątych coraz więcej publikacji dotyczy nauk o zarządzaniu oraz finansów. Obszary badawcze podejmowane przez naukowców zmieniają się w zależności od sytuacji gospodarczo-politycznej Polski, Europy czy świata. Wyniki badań wskazują, że na przestrzeni analizowanych lat nastąpiła dywersyfikacja wybieranych przez autorów obszarów badawczych we wszystkich trzech przywołanych w artykule dyscyplinach. Obszarem badawczym, który w ostatnich latach jest przedmiotem szczególnego

* Dr hab., prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki, Wydział Zarządzania, Katedra Rachunkowości; e-mail: jacek.gad@uni.lodz.pl

** Dr, adiunkt, Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Katedra Ekonomii Instytucjonalnej; e-mail: agata.wieczorek@uni.lodz.pl

zainteresowania naukowców publikujących swoje teksty w Studiach Prawno-Ekonomicznych, jest nadzór korporacyjny. Co ważne, obszar ten podejmowany jest przez naukowców reprezentujących zarówno ekonomię, finanse, jak i nauki o zarządzaniu.

Słowa kluczowe: Studia Prawno-Ekonomiczne, obszary badawcze, dyscypliny naukowe, nauki ekonomiczne.

Klasyfikacja JEL: A1, B0, M0

1. Wstęp

Artykuł dotyczy obszarów badawczych należących do nauk ekonomicznych prezentowanych w artykułach opublikowanych w latach 1968–2019 w Studiach Prawno-Ekonomicznych. Należy zauważyć, że w obowiązujących obecnie regulacjach nie ma takiego terminu jak nauki ekonomiczne. W artykule przyjęto, iż obejmują one wprowadzone w 2018 r.¹ i obowiązujące obecnie następujące dyscypliny naukowe: ekonomia i finanse, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki o zarządzaniu i jakości. Należy zauważyć, że struktura nauk ekonomicznych zmieniała się na przestrzeni analizowanych lat. Dla przejrzystości rozważań podzielono je na trzy dyscypliny, tj. ekonomię, finanse i nauki o zarządzaniu.

Problemy badawcze z obszaru nauk ekonomicznych podejmowane przez naukowców zmieniają się wraz ze zmianami sytuacji gospodarczej czy politycznej poszczególnych państw czy regionów. Co ważne, część obszarów badawczych – dotyczących w szczególności ekonomii – ma charakter uniwersalny. Obszary te nie zmieniają się z upływem lat.

Celem głównym artykułu jest zidentyfikowanie obszarów badawczych prezentowanych w części ekonomicznej czasopisma Studia Prawno-Ekonomiczne. W artykule dokonano przyporządkowania zidentyfikowanych obszarów badawczych do trzech dyscyplin naukowych, tj. ekonomia, finanse oraz nauki o zarządzaniu. W artykule uwzględniono artykuły opublikowane w Studiach Prawno-Ekonomicznych w całym okresie funkcjonowania czasopisma, tj. w latach 1968–2019.

Szeroka formuła tego czasopisma oraz długa historia funkcjonowania sprawiają, że stanowi ono doskonałą płaszczyznę do prowadzenia analiz dotyczących obszarów badań podejmowanych przez naukowców reprezentujących nauki ekonomiczne.

Treści przedstawione w niniejszym artykule sformułowano na podstawie studiów literaturowych oraz analizy 832 artykułów opublikowanych w latach 1968–2019 w czasopiśmie Studia Prawno-Ekonomiczne.

¹ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, poz. 1818.

Jest to pierwsze tak obszerne badanie prowadzone z wykorzystaniem polskiego czasopisma, w którym publikowane są artykuły dotyczące całego spektrum problemów mieszczących się w ramach nauk ekonomicznych. W literaturze przedmiotu prezentowane są wyniki badań opracowanych na bazie analizy jednego czasopisma zajmującego się stosunkowo wąską tematyką² lub jednej cyklicznej konferencji³. W literaturze prezentowane są również wyniki badań dotyczące prezentacji określonej problematyki w różnych czasopismach⁴. Wydaje się zatem, że treści prezentowane w artykule wypełniają zidentyfikowaną lukę badawczą.

2. Kluczowe informacje dotyczące Studiów Prawno-Ekonomicznych i organizacja badania

Czasopismo *Studia Prawno-Ekonomiczne* powstało w 1968 r., a jego wydawcą jest Łódzkie Towarzystwo Naukowe. Artykuły, w języku polskim oraz w językach kongresowych, publikowane są raz na kwartał⁵. Czasopismo jest indeksowane w następujących bazach: CEJSH, CEEOL, Index Copernicus, ProQuest, EBSCOhost, ERIH Plus, PBN/Pol-index.

Jak wskazuje nazwa czasopisma, składa się ono z dwóch części, tj. będącej przedmiotem badań w niniejszym artykule części ekonomicznej oraz części prawnej. Czasopismo nie ma wyraźnego profilu, tzn. w części ekonomicznej

² **J. Dobroszek, H. Waniak-Michalak**, *The 40-year impact of the journal „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” on the development of accounting in Poland*, *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości* 2016/90/146, s. 11–40; **J. Dobroszek, J. Michalak**, *Nurty i metody badawcze w nauce rachunkowości w Polsce i na świecie*, *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości* 2013/71/127, s. 99–123; **J. Jaworski, K. Sokółowska**, *Problematyka, metody badawcze oraz charakter artykułów opublikowanych w „Zeszytach Teoretycznych Rachunkowości” w latach 2004–2013*, *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości* 2014/76/132, s. 7–26.

³ **R.U. Fülbier, T. Sellhorn**, *Approaches to accounting research – Evidence from EAA Annual Congresses*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=985119; stan na 12.04.2018 r.

⁴ **R.A.I. van Frederikslust, J.S. Ang, P.S. Sudarsanam**, *Corporate Governance and Finance. A European Perspective*, Routledge, 2008; **J. Gad**, *Rachunkowość a nadzór korporacyjny jako obszary badań naukowych w Polsce i na świecie*, *Studia Prawno-Ekonomiczne* 2014/XCI/2, s. 105–123; **S.L. Gillan**, *Recent Developments in Corporate Governance: An Overview*, *Journal of Corporate Finance* 2006/12, s. 381–402; **P. Brown, W. Beekes, P. Verhoeven**, *Corporate governance, accounting and finance: A review*, *Accounting and Finance* 2011/51, s. 96–172.

⁵ Do 2012 czasopismo było półrocznikiem. Od 2013 r. jest kwartalnikiem.

publikowane są teksty mieszczące się w ramach nauk ekonomicznych⁶. W Studiach Prawno-Ekonomicznych publikowane są artykuły autorów reprezentujących różne polskie ośrodki badawcze, a także autorów zagranicznych. Autorami są zarówno doświadczeni badacze, jak i młodzi pracownicy naukowci, rozpoczynający dopiero karierę naukową.

Odbiorcami czasopisma są nie tylko pracownicy naukowci, ale również przedstawiciele praktyki gospodarczej, jak również środowisko radców prawnych czy sędziów.

Czasopismo znajduje się na aktualnej liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Analizie poddano tytuły oraz abstrakty 832 artykułów opublikowanych w latach 1968–2019 w czasopiśmie *Studia Prawno-Ekonomiczne*. Ze względu na brak dostępu do artykułów w badaniu nie uwzględniono tekstów opublikowanych w 1981 oraz 1991 r.

Badanie empiryczne podzielono na trzy etapy. W pierwszym etapie przypisano artykuły do trzech dyscyplin naukowych (ekonomia, finanse, nauki o zarządzaniu) mieszczących się w dziedzinie nauk ekonomicznych. Wyodrębniono także artykuły, które nie należały do wymienionych dyscyplin⁷. W drugim etapie badania wyodrębniono w ramach każdej z dyscyplin obszary badawcze, jak również ustalono udział artykułów dotyczących określonego obszaru badawczego w łącznej liczbie artykułów przyporządkowanych do danej dyscypliny. W trzecim etapie badania ustalono udział artykułów opublikowanych w języku polskim oraz w języku angielskim w łącznej liczbie artykułów.

3. Obszary badawcze prezentowane w artykułach opublikowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych

Tematyka artykułów opublikowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych była bardzo zróżnicowana. Autorzy prezentowali w nich zarówno analizy makro-, jak i mikroekonomiczne. W części artykułów szczegółowo analizowano wybrane zjawisko lub zjawiska ekonomiczne, w innych z kolei analiza miała charakter bardziej ogólny. W Studiach Prawno-Ekonomicznych opublikowane zo-

⁶ W artykule posłużono się wykazem dziedzin i dyscyplin naukowych obowiązującym w roku 2018. Zob. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. z 2011 r., nr 179, poz. 1065.

⁷ Chodzi o teksty o charakterze wyraźnie interdyscyplinarnym.

stały zarówno artykuły zawierające wyniki badań empirycznych, jak i artykuły, w których przedstawiono jedynie rozważania teoretyczne.

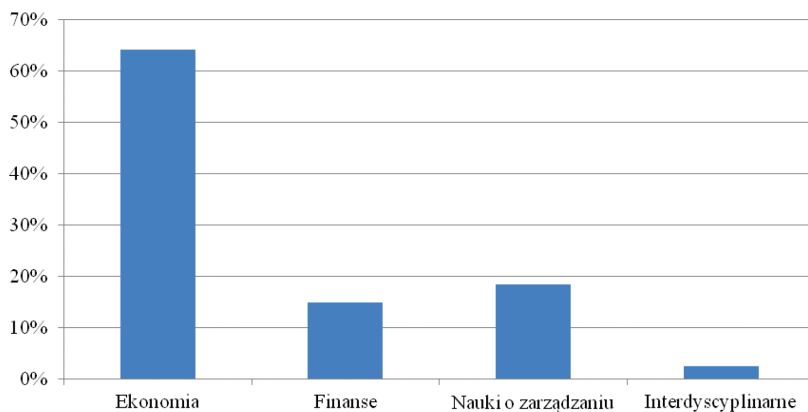
Dla potrzeb badania artykuły opublikowane w Studiach Prawno-Ekonomicznych przyporządkowano do trzech dyscyplin naukowych, tj.:

- 1) ekonomia,
- 2) finanse,
- 3) nauki o zarządzaniu.

Wyodrębniono również kategorię „interdyscyplinarne” dla artykułów niemieszczących się jednoznacznie w żadnej z powyższych dyscyplin.

Ponad 60% wszystkich artykułów opublikowanych w latach 1968–2018 w Studiach Prawno-Ekonomicznych stanowiły artykuły dotyczące ekonomii (zarówno mikro-, jak i makroekonomii). Ponad 16% wszystkich artykułów stanowiły publikacje dotyczące finansów. Niemal 19% wszystkich opublikowanych artykułów stanowiły teksty dotyczące nauk o zarządzaniu (wykres 1).

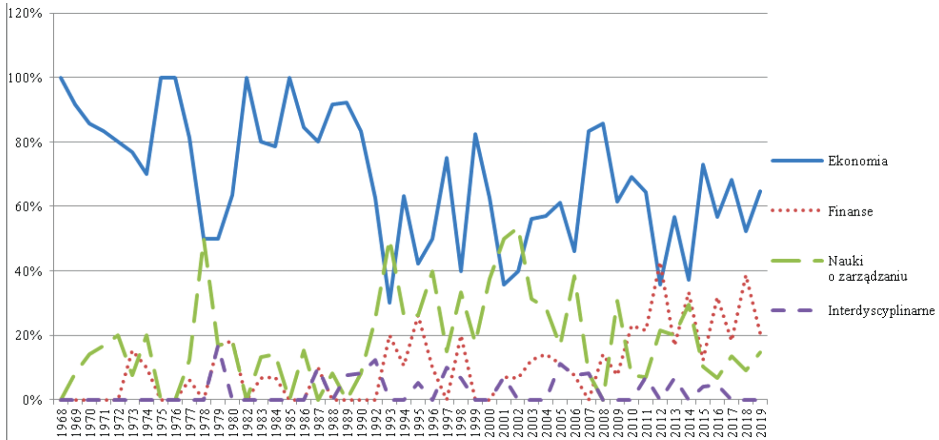
WYKRES 1: *Udział artykułów związanych z daną dyscypliną naukową w łącznej liczbie artykułów opublikowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych w latach 1968–2019*

Źródło: opracowanie własne.

Należy zauważyć, że na przestrzeni analizowanych lat udział artykułów związanych z daną dyscypliną zmieniał się. Od 1968 do 1990 r. zdecydowanie największy udział w łącznej liczbie artykułów miały artykuły związane z ekonomią. Od początku lat dziewięćdziesiątych zwiększał się udział artykułów związanych z naukami o zarządzaniu. Od końca pierwszej dekady XXI w. zwiększał się z kolei udział artykułów związanych z finansami (wykres 2). Być może było to związane z wyodrębnieniem w 2011 r. w ramach nauk ekonomicznych dyscypliny finanse.

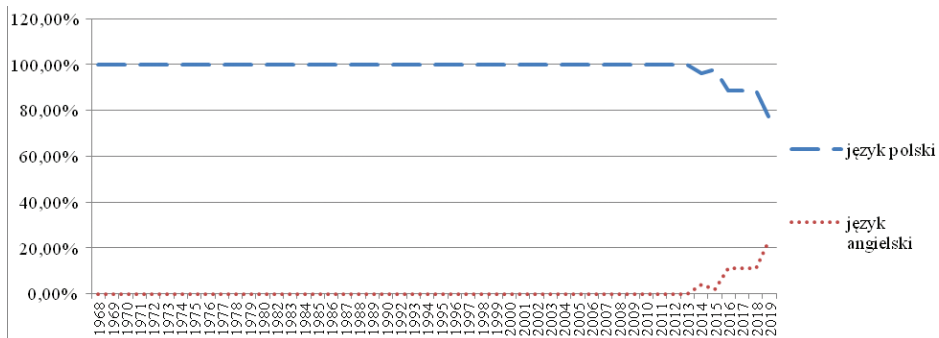
WYKRES 2: *Udział artykułów związanych z daną dyscypliną naukową w łącznej liczbie artykułów opublikowanych w poszczególnych latach w Studiach Prawno-Ekonomicznych*

Źródło: opracowanie własne.

Do roku 2013 artykuły w Studiach Prawno-Ekonomicznych publikowane były wyłącznie w języku polskim. Począwszy od roku 2014 udział artykułów napisanych w języku angielskim w łącznej liczbie artykułów sukcesywnie wzrastał i w roku 2019 wyniósł 23,53% (wykres 3).

WYKRES 3: *Język artykułów publikowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych w poszczególnych latach*

Źródło: opracowanie własne.

4. Artykuły z obszaru ekonomii

W większości uwzględnionych w analizie lat największy udział w łącznej liczbie artykułów miały artykuły związane z ekonomią. Ekonomia była zatem dominującą dyscypliną naukową w Studiach Prawo-Ekonomicznych.

Tematyka artykułów związanych z ekonomią była bardzo zróżnicowana. Zidentyfikowano 15 głównych obszarów badawczych:

- 1) handel zagraniczny;
- 2) bezrobocie;
- 3) państwa w gospodarce;
- 4) wzrost gospodarczy;
- 5) polityka pieniężna;
- 6) polityka fiskalna;
- 7) rola przedsiębiorstwa;
- 8) rynek, popyt, podaż;
- 9) rynek czynników produkcji;
- 10) rynek pracy;
- 11) historia myśli ekonomicznej;
- 12) gospodarka socjalistyczna;
- 13) integracja europejska;
- 14) nadzór korporacyjny;
- 15) innowacyjność.

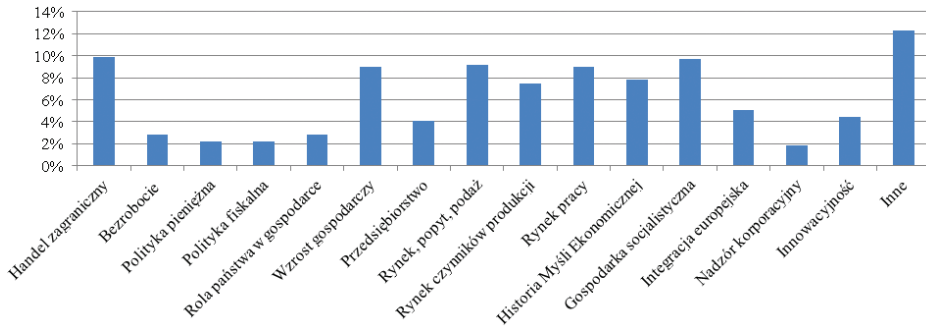
Dodatkowo wyodrębniono obszar „inne” w przypadku tekstów, które trudno było jednoznacznie zaliczyć do jednego z 15 obszarów badawczych⁸.

Najwięcej tekstów z zakresu ekonomii dotyczyło handlu zagranicznego, gospodarki socjalistycznej, wzrostu gospodarczego, rynku, popytu oraz podaży, jak również rynku pracy (wykres 4).

Szczegółowa analiza publikacji związanych z ekonomią pozwala na sformułowanie dwóch głównych wniosków. Wyniki badań wskazują, że na końcu lat siedemdziesiątych oraz w latach osiemdziesiątych autorzy koncentrowali się na określonej tematyce. Artykuły z danego obszaru badawczego stanowiły ponad 50% wszystkich artykułów związanych z ekonomią. Taka sytuacja wystąpiła w latach: 1978 (obszar badawczy: rynek czynników produkcji), 1984, 1988 (obszar badawczy: gospodarka socjalistyczna). W latach dziewięćdziesiątych oraz dwutysięcznych obszary badawcze związane z ekonomią, podejmowane przez autorów były bardziej zróżnicowane. Widoczne jest to zwłaszcza na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat funkcjonowania czasopisma.

⁸ Teksty te związane były z ekonomią, ale dotyczyły bardzo wąskich problemów badawczych.

WYKRES 4: Obszary badawcze z zakresu ekonomii prezentowane w artykułach opublikowanych w *Studiach Prawno-Ekonomicznych* w latach 1968–2019

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki badań wskazują, że obszary badawcze związane z ekonomią podejmowane były przez autorów we wszystkich latach funkcjonowania czasopisma. Zmieniał się natomiast poziom zainteresowania autorów poszczególnymi obszarami badawczymi. Jedyнным obszarem, który już na początku lat pięćdziesiątych przestał być podejmowany przez autorów, to gospodarka socjalistyczna (tabela 1). Większość obszarów badawczych (tj. handel zagraniczny; wzrost gospodarczy; przedsiębiorstwo; rynek, popyt, podaż; rynek czynników produkcji; rynek pracy; historia myśli ekonomicznej; innowacyjność) prezentowanych było z zmniejszą lub większą intensywnością w całym okresie funkcjonowania czasopisma. Część obszarów badawczych (takich jak: handel zagraniczny; wzrost gospodarczy; przedsiębiorstwo; rynek, popyt, podaż; rynek czynników produkcji; rynek pracy; historia myśli ekonomicznej; innowacyjność) stała się przedmiotem większego zainteresowania naukowców począwszy od końca lat osiemdziesiątych czy początku dziewięćdziesiątych. Od końca lat dziewięćdziesiątych badacze publikujący swoje prace w *Studiach Prawno-Ekonomicznych* zaczęli zajmować się problemem integracji europejskiej, natomiast od ostatniej dekady nadzorem korporacyjnym⁹ (mowa tu o problemach nadzoru korporacyjnego związanych z ekonomią).

⁹ Pierwszy artykuł dotyczący nadzoru korporacyjnego został opublikowany w *Studiach Prawno-Ekonomicznych* w 1980 r.

TABELA 1: Obszary badawcze w ramach dyscypliny naukowej ekonomia prezentowane w artykułach opublikowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych w latach 1968–2019 (w %)

Lata	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1968	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33
1969	18,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	27,27	0,00	9,09	0,00	27,27	0,00	0,00	0,00	18,18
1970	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	16,67	0,00	50,00	0,00	0,00	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1971	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,00	20,00	20,00	0,00	0,00	20,00	20,00
1972	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	25,00	8,33	0,00	8,33	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1973	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	20,00	20,00	0,00	0,00	0,00	10,00
1974	0,00	14,29	0,00	0,00	0,00	0,00	14,29	14,29	14,29	0,00	0,00	14,29	0,00	0,00	14,29	14,29
1975	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,67	16,67	16,67	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	16,67
1976	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	16,67	0,00	16,67	0,00	0,00	16,67	16,67	0,00	0,00	0,00	16,67
1977	0,00	0,00	0,00	7,69	0,00	15,38	0,00	7,69	30,77	7,69	23,08	7,69	0,00	0,00	0,00	0,00
1978	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1979	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	66,67
1980	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,29	0,00	0,00	14,29	0,00	14,29	0,00	57,14
1982	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00	50,00	0,00	0,00	0,00	25,00
1983	8,33	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	0,00	8,33	8,33	0,00	8,33	16,67	0,00	0,00	0,00	41,67
1984	9,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,09	0,00	0,00	9,09	63,64	0,00	0,00	0,00	9,09
1985	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,00	0,00	0,00	20,00	0,00	0,00	40,00	0,00	0,00	20,00	0,00
1986	9,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	27,27	0,00	0,00	18,18	27,27	0,00	0,00	18,18	0,00
1987	0,00	0,00	0,00	12,50	0,00	12,50	0,00	12,50	0,00	12,50	25,00	12,50	0,00	0,00	0,00	12,50

TABELA I (cd.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1988	9,09	0,00	0,00	0,00	9,09	0,00	0,00	9,09	0,00	18,18	0,00	54,55	0,00	0,00	0,00	0,00
1989	16,67	0,00	8,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	8,33	41,67	0,00	0,00	8,33	8,33
1990	30,00	0,00	0,00	0,00	10,00	0,00	10,00	20,00	0,00	0,00	10,00	10,00	0,00	0,00	0,00	10,00
1992	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	40,00	0,00	0,00	0,00	20,00	0,00	0,00	20,00	20,00
1993	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00
1994	0,00	8,33	0,00	0,00	8,33	0,00	16,67	16,67	0,00	0,00	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33
1995	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25,00	12,50	12,50	0,00	37,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1996	10,00	0,00	0,00	0,00	20,00	10,00	30,00	0,00	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,00
1997	13,33	0,00	0,00	0,00	0,00	6,67	0,00	33,33	6,67	0,00	13,33	0,00	6,67	6,67	0,00	13,33
1998	33,33	0,00	0,00	0,00	16,67	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1999	21,43	0,00	7,14	0,00	14,29	14,29	0,00	0,00	7,14	0,00	7,14	0,00	7,14	0,00	21,43	0,00
2000	10,00	0,00	10,00	0,00	0,00	20,00	10,00	10,00	0,00	20,00	10,00	0,00	10,00	0,00	0,00	0,00
2001	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,00	20,00	0,00	0,00	0,00	20,00	0,00	0,00	0,00	0,00	40,00
2002	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	16,67	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2003	11,11	0,00	0,00	0,00	0,00	11,11	0,00	0,00	0,00	11,11	33,33	0,00	22,22	0,00	0,00	11,11
2004	25,00	0,00	0,00	12,50	0,00	0,00	0,00	12,50	0,00	12,50	12,50	0,00	25,00	0,00	0,00	0,00
2005	36,36	0,00	18,18	0,00	0,00	18,18	0,00	18,18	0,00	9,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2006	33,33	0,00	0,00	16,67	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2007	20,00	10,00	0,00	10,00	0,00	20,00	0,00	0,00	0,00	10,00	10,00	0,00	10,00	0,00	0,00	10,00
2008	25,00	0,00	0,00	8,33	8,33	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	0,00	16,67	0,00	0,00	16,67
2009	12,50	12,50	0,00	0,00	0,00	25,00	0,00	12,50	0,00	0,00	12,50	0,00	12,50	0,00	0,00	12,50

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
2010	22,22	11,11	0,00	0,00	0,00	22,22	0,00	11,11	0,00	0,00	11,11	0,00	11,11	0,00	0,00	11,11
2011	11,11	11,11	11,11	0,00	0,00	11,11	0,00	0,00	11,11	11,11	11,11	0,00	11,11	0,00	0,00	11,11
2012	20,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,00	20,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,00	20,00
2013	0,00	5,88	0,00	0,00	0,00	5,88	17,65	0,00	17,65	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	17,65	29,41
2014	5,26	15,79	5,26	5,26	0,00	0,00	0,00	5,26	21,05	5,26	5,26	0,00	5,26	15,79	5,26	5,26
2015	2,86	8,57	2,86	0,00	0,00	11,43	2,86	8,57	20,00	25,71	2,86	0,00	5,71	0,00	2,86	5,71
2016	0,00	4,00	4,00	4,00	4,00	20,00	0,00	4,00	0,00	16,00	0,00	0,00	16,00	8,00	12,00	8,00
2017	6,67	3,33	6,67	3,33	6,67	3,33	0,00	0,00	3,33	23,33	0,00	0,00	13,33	3,33	10,00	16,67
2018	13,04	0,00	0,00	8,70	4,35	8,70	0,00	0,00	4,35	26,09	0,00	0,00	8,70	4,35	0,00	21,74
2019	0,00	0,00	5,56	5,56	11,11	16,67	11,11	11,11	5,56	22,22	0,00	0,00	0,00	5,56	5,56	0,00

Objaśnienia: poszczególne numery w nagłówku tabeli oznaczają odpowiednio: 1. Handel zagraniczny; 2. Bezrobocie; 3. Polityka pieniężna; 4. Polityka fiskalna; 5. Rola państwa w gospodarce; 6. Wzrost gospodarczy; 7. Przedsiębiorstwo; 8. Rynek, popyt, podaż; 9. Rynek czynników produkcji; 10. Rynek pracy; 11. Historia myśli ekonomicznej; 12. Gospodarka socjalistyczna; 13. Integracja europejska; 14. Nadzór korporacyjny; 15. Innowacyjność; 16. Inne.

Źródło: opracowanie własne.

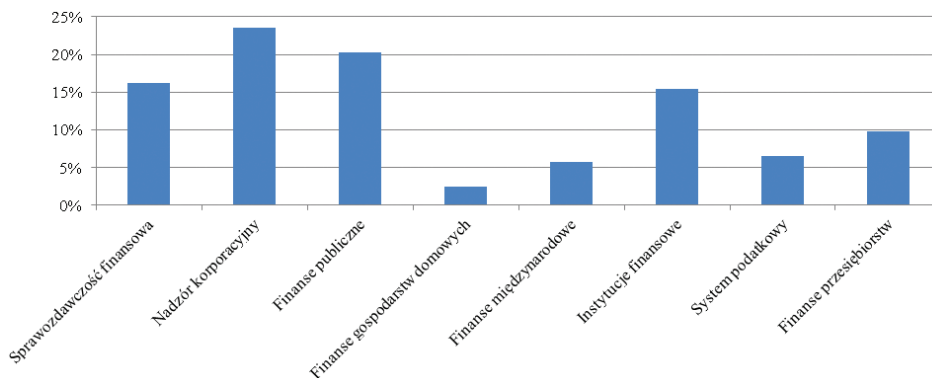
5. Artykuły z obszaru finansów

Artykułów z obszaru finansów opublikowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych było mniej niż artykułów z obszaru zarządzania i zdecydowanie mniej niż artykułów z obszaru ekonomii. Analiza artykułów dotyczących finansów, opublikowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych pozwoliła na zidentyfikowanie ośmiu obszarów badawczych. Należą do nich:

- 1) sprawozdawczość finansowa;
- 2) nadzór korporacyjny;
- 3) finanse publiczne;
- 4) finanse gospodarstw domowych;
- 5) finanse międzynarodowe;
- 6) instytucje finansowe;
- 7) system podatkowy;
- 8) finanse przedsiębiorstw.

Spśród artykułów dotyczących finansów autorzy najczęściej zajmowali się problemem nadzoru korporacyjnego, finansów publicznych oraz sprawozdawczości finansowej (wykres 5).

WYKRES 5: *Obszary badawcze z zakresu finansów prezentowane w artykułach opublikowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych w latach 1968–2019*

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzona analiza wskazuje, że w pierwszych latach funkcjonowania czasopisma w ogóle nie były w nim prezentowane artykuły dotyczące finansów. Podobnie jak w przypadku ekonomii, tak i w przypadku finansów, w kolejnych

TABELA 2 (cd.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1984	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1987	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1993	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50,00	0,00	0,00
1994	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1995	0,00	20,00	40,00	0,00	0,00	20,00	0,00	20,00
1996	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50,00	0,00
1998	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	66,67	0,00	0,00
2001	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2002	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2003	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00
2004	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00
2005	0,00	50,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2006	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
2008	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50,00	0,00	50,00
2009	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00
2010	33,33	0,00	66,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2011	0,00	33,33	66,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2012	16,67	33,33	0,00	0,00	0,00	16,67	16,67	16,67
2013	0,00	40,00	20,00	20,00	20,00	0,00	0,00	0,00
2014	23,53	64,71	5,88	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88
2015	16,67	0,00	33,33	0,00	0,00	33,33	0,00	16,67
2016	7,14	50,00	14,29	7,14	0,00	7,14	7,14	7,14
2017	12,50	12,50	25,00	12,50	0,00	37,50	0,00	0,00
2018	23,53	11,76	11,76	0,00	23,53	11,76	11,76	5,88
2019	25,00	0,00	25,00	0,00	25,00	12,50	12,50	0,00

O b j a ś n i e n i a: Poszczególne numery w nagłówku tabeli oznaczają odpowiednio: 1. Sprawozdawczość finansowa; 2. Nadzór korporacyjny; 3. Finanse publiczne; 4. Finanse gospodarstw domowych; 5. Finanse międzynarodowe; 6. Instytucje finansowe; 7. System podatkowy; 8. Finanse przedsiębiorstw.

Ź r ó d ł o: opracowanie własne.

6. Artykuły z obszaru nauk o zarządzaniu

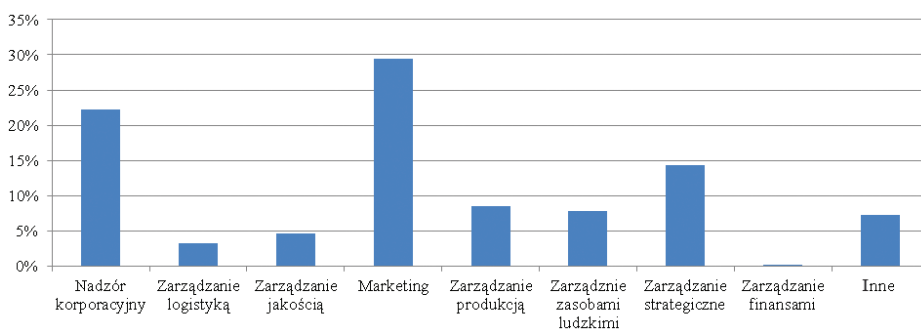
Analiza tekstów opublikowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych wskazuje, iż można zidentyfikować następujące obszary badawcze związane z naukami o zarządzaniu:

- 1) nadzór korporacyjny;
- 2) zarządzanie logistyką;
- 3) zarządzanie jakością;
- 4) marketing;
- 5) zarządzanie produkcją;
- 6) zarządzanie zasobami ludzkimi;
- 7) zarządzanie strategiczne;
- 8) zarządzanie finansami.

Wyodrębniono również kategorię inne dla publikacji, które mieściły się w ramach nauk o zarządzaniu, natomiast nie można ich było jednoznacznie zaliczyć do jednego z ośmiu obszarów badawczych.

Artykułów związanych z naukami o zarządzaniu, opublikowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych, było mniej niż artykułów związanych z ekonomią. Autorzy reprezentujący nauki o zarządzaniu opublikowali w Studiach Prawno-Ekonomicznych artykuły dotyczące głównie marketingu, nadzoru korporacyjnego oraz zarządzania strategicznego (wykres 6).

WYKRES 6: *Obszary badawcze w ramach dyscypliny naukowej nauki o zarządzaniu prezentowane w artykułach publikowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych w latach 1968–2019*

Źródło: opracowanie własne.

Od początku funkcjonowania czasopisma Studia Prawno-Ekonomiczne tematyka artykułów należących do nauk o zarządzaniu była zróżnicowana.

Należy jednocześnie zaznaczyć, że artykułów, w których podejmowane były problemy z obszaru nauk o zarządzaniu, było relatywnie niewiele. W latach siedemdziesiątych duży udział w łącznej liczbie publikacji dotyczących nauk o zarządzaniu stanowiły publikacje z obszaru zarządzania produkcją.

W latach dziewięćdziesiątych oraz w pierwszej dekadzie lat dwutysięcznych dominowały publikacje z obszaru marketingu oraz zarządzania strategicznego.

Druga dekada lat dwutysięcznych związana była z intensyfikacją badań na temat zarządzania zasobami ludzkimi oraz aspektami zarządczymi nadzoru korporacyjnego¹⁰ (tabela 3). W okresie tym w szczególności widoczny był wzrost udziału artykułów związanych z nadzorem korporacyjnym w łącznej liczbie artykułów związanych z naukami o zarządzaniu. Wydaje się zatem, że nadzór korporacyjny stał się na przestrzeni ostatnich lat jednym z głównych obszarów badawczych, którym zajmowali się przedstawiciele nauk o zarządzaniu publikujący swoje teksty w czasopiśmie *Studia Prawno-Ekonomiczne*.

TABELA 3: *Obszary badawcze w ramach dyscypliny naukowej nauki o zarządzaniu prezentowane w artykułach publikowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych w poszczególnych latach*

Lata	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1968	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1969	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1970	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00
1971	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1972	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33	66,67	0,00	0,00
1973	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1974	0,00	0,00	0,00	0,00	50,00	0,00	0,00	0,00	50,00
1975	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1976	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1977	0,00	0,00	0,00	0,00	50,00	0,00	50,00	0,00	0,00
1978	0,00	0,00	33,33	0,00	33,33	0,00	33,33	0,00	0,00
1979	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1980	50,00	0,00	0,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1983	50,00	0,00	0,00	0,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00

¹⁰ Co ważne, pierwszy artykuł dotyczący nadzoru korporacyjnego, związany jednocześnie z naukami o zarządzaniu, ukazał się w *Studiach Prawno-Ekonomicznych* w 1971 r.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1984	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50,00	50,00	0,00	0,00
1986	50,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1988	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
1990	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
1992	0,00	0,00	0,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50,00
1993	0,00	20,00	0,00	40,00	0,00	0,00	40,00	0,00	0,00
1994	0,00	0,00	0,00	40,00	20,00	0,00	40,00	0,00	0,00
1995	0,00	0,00	0,00	60,00	20,00	0,00	20,00	0,00	0,00
1996	0,00	0,00	0,00	62,50	12,50	0,00	12,50	0,00	12,50
1997	33,33	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33
1998	20,00	0,00	0,00	60,00	20,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1999	0,00	0,00	0,00	66,67	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00
2000	0,00	16,67	0,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33
2001	0,00	0,00	28,57	71,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2002	0,00	0,00	12,50	50,00	12,50	0,00	12,50	0,00	12,50
2003	0,00	0,00	0,00	80,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,00
2004	0,00	0,00	50,00	25,00	0,00	0,00	25,00	0,00	0,00
2005	0,00	0,00	0,00	66,67	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00
2006	0,00	0,00	0,00	60,00	0,00	40,00	0,00	0,00	0,00
2007	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2009	0,00	25,00	0,00	0,00	25,00	0,00	25,00	25,00	0,00
2010	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00
2011	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2012	66,67	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2013	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,67	33,33	0,00	0,00
2014	80,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,33	6,67	0,00	0,00
2015	40,00	0,00	0,00	0,00	0,00	40,00	20,00	0,00	0,00
2016	33,33	33,33	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00
2017	50,00	0,00	0,00	0,00	16,67	16,67	0,00	16,67	0,00
2018	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25,00	0,00	0,00	25,00
2019	40,00	0,00	0,00	20,00	0,00	0,00	20,00	20,00	0,00

Objaśnienia: Poszczególne numery w nagłówku tabeli oznaczają odpowiednio: 1. Nadzór korporacyjny; 2. Zarządzanie logistyką; 3. Zarządzanie jakością; 4. Marketing; 5. Zarządzanie produkcją; 6. Zarządzanie zasobami ludzkimi; 7. Zarządzanie strategiczne; 8. Zarządzanie finansami; 9. Inne.

Źródło: opracowanie własne.

7. Zakończenie

Wyniki badań wskazują, że artykuły opublikowane w Studiach Prawno-Ekonomicznych dotyczyły przede wszystkim ekonomii (zarówno mikroekonomii, jak i makroekonomii), natomiast w mniejszym zakresie nauk o zarządzaniu i finansów. Co ważne, udział artykułów związanych z naukami o zarządzaniu i finansami w łącznej liczbie artykułów opublikowanych w tym czasopiśmie sukcesywnie wzrasta.

Przeprowadzona analiza pozwoliła stwierdzić, że obszary badawcze podejmowane w artykułach opublikowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych odzwierciedlają dominujące w danym okresie problemy ekonomiczne Polski oraz świata. Jedną z determinant obszarów badawczych jest również aktualna sytuacja geopolityczna Polski. Część obszarów badawczych ma charakter uniwersalny. Obszary te były podejmowane przez autorów publikujących swoje artykuły w Studiach Prawno-Ekonomicznych w całej historii tego czasopisma. Ostatnia dekada związana była ze znacznym wzrostem zróżnicowania obszarów badawczych prezentowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych. Zmienił się również charakter badań, tzn. w artykułach coraz częściej prezentowane są wyniki badań empirycznych.

Począwszy od drugiej dekady XXI w. jednym z wiodących obszarów badawczych prezentowanych w Studiach Prawno-Ekonomicznych jest nadzór korporacyjny¹¹. Należy jednak zauważyć, że artykuły dotyczące nadzoru korporacyjnego publikowane były w tym czasopiśmie już w latach osiemdziesiątych.

Na przestrzeni ostatnich lat sukcesywnie wzrasta liczba artykułów przygotowanych w języku angielskim. Informacja ta jest szczególnie ważna w dobie rosnącej presji umiędzynarodowienia wyników badań.

Czasopismo Studia Prawno-Ekonomiczne znajduje się na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wydaje się zatem, że opublikowane w nim artykuły stanowić będą w dającej się przewidzieć przyszłości ważny głos środowiska nauk ekonomicznych.

¹¹ Artykuły dotyczące nadzoru korporacyjnego publikują w Studiach Prawno-Ekonomicznych przede wszystkim badacze reprezentujący nauki o zarządzaniu oraz finanse.

Bibliografia

- Brown P., Beekes W., Verhoeven P.**, *Corporate governance, accounting and finance: A review*, Accounting and Finance 2011/51.
- Dobroszek J., Michalak J.**, *Nurty i metody badawcze w nauce rachunkowości w Polsce i na świecie*, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości 2013/71/127.
- Dobroszek J., Waniak-Michalak H.**, *The 40-year impact of the journal „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” on the development of accounting in Poland*, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości 2016/90/146.
- Fülbier R.U., Sellhorn T.**, *Approaches to accounting research – Evidence from EAA Annual Congresses*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=985119; stan na 12.04.2018 r.
- Gad J.**, *Rachunkowość a nadzór korporacyjny jako obszary badań naukowych w Polsce i na świecie*, Studia Prawno-Ekonomiczne 2014/XCI/2.
- Gillan S.L.**, *Recent Developments in Corporate Governance: An Overview*, Journal of Corporate Finance 2006/12.
- Jaworski J., Sokołowska K.**, *Problematyka, metody badawcze oraz charakter artykułów opublikowanych w „Zeszytach Teoretycznych Rachunkowości” w latach 2004–2013*, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości 2014/76/132, s. 7–26.
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. z 2011 r., nr 179, poz. 1065.
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, poz. 1818.
- Van Frederikslust R.A.I., Ang J.S., Sudarsanam P.S.**, *Corporate Governance and Finance. A European Perspective*, Routledge, 2008.

Jacek GAD, Agata WIECZOREK

OVERVIEW OF RESEARCH AREAS PRESENTED IN STUDIES IN LAW AND ECONOMICS IN 1968–2019

Abstract

Background: The article analyzes the research areas undertaken by scientists publishing their articles in the economic part of the journal *Studies in Law and Economics*. All issues of the journal, which have been published for over 50 years, have been analyzed.

Research purpose: The main goal of the article is to identify research areas presented in the economic part of the journal *Studies in Law and Economics*. This article assigns the identified research areas to three scientific disciplines: economics, finance and the management sciences. This paper includes articles published in *Studies in Law and Economics* throughout the period of the journal's operation, i.e. in the years 1968–2019.

Methods: The content presented in the paper is based on literature studies and analysis of 832 articles published in *Studies in Law and Economics*. The broad scope of the journal and access to such a large database of articles allowed tracing how the “Polish economic thought” has changed over the past 50 years.

Conclusions: Research results indicate that scientists most often published articles on economics in *Studies in Law and Economics*. Beginning in the nineties, more and more publications concern management and finance sciences. The research areas undertaken by scientists change depending on the economic and political situation of Poland, Europe, or the world. The research results indicate that over the analyzed years there has been a diversification of research areas selected by the authors in all three disciplines cited in the article. Corporate governance is a research area that has become of particular interest to authors publishing in *Law and Economics* in recent years. Importantly, corporate governance research has been undertaken by scientists representing economics, finance, and management sciences.

Keywords: Studies in Law and Economics, research areas, scientific disciplines, economic sciences.